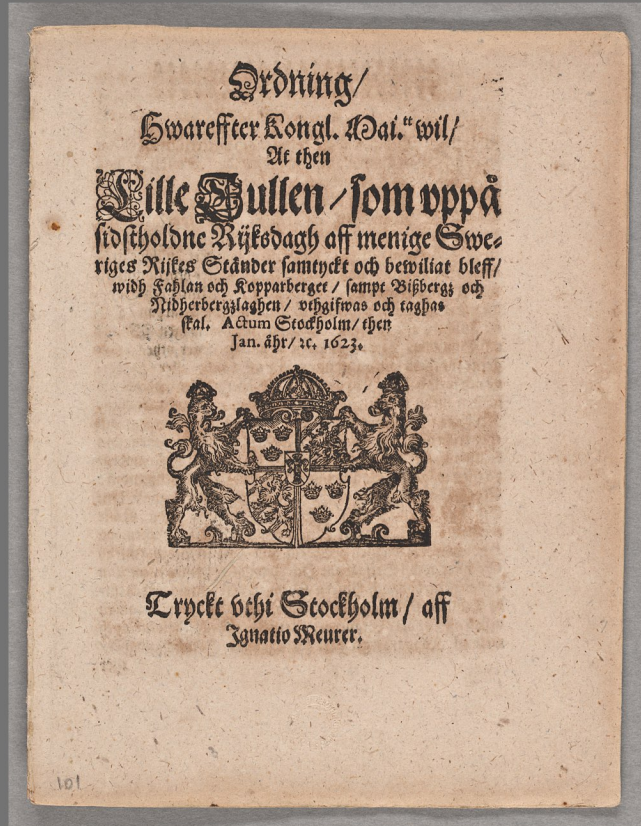

Ordning, hwareffter Kongl. Mai.tt wil, at then lille Tullen, som ...

SOT // Kungl. förordningar / I. saml.

Tillkomstår 1623

Digitaliserad år 2016

National Library
of Sweden

Ordring/

Hwareffter Kongl. Mai." wil/

At then

Ville Bullen / som vppå
sidstholdne Riksdagh aff menige Swe-
riges Rikes Ständer samtyckt och bewilliat bleff/
widh Fahlan och Kopparberget / sampt Bisbergs och
Midherbergzlaghen / vthgifsas och taghas
skal. Actum Stockholm/ then
Jan. åhr/ 1623.

Tryckt vthi Stockholm / aff
Ignatio Meurer.

ther at göra bestedh för hwadh the medh sigh föra: Och ingen
städies at reesa ther fram om / medh Håst eller eliest / medh
mindre han sigh först widh benembde Fullhws teer. Ingen
skal ock / widh sitt medhaffuande Gos och Håstars förbructelse
tilgörandes / under H. R. M. och Chronen / måge sökia någre
andre Biswäggar och Stijgher in i Bergslaghen / vthan al-
lenast til thesse förbenembde Fullhws. Ther skal alle Gos och
Warur / Spanmål / Wedh / Kohl / och annat / qwilt och dödt /
som införas tise i Bergslaghen / til at säljas / förbrukes eller
nidherleggas / antefnas / och straxt vpå tishen förtullas / och
Bolletter eller merken vpå tages / såsom härefter förmåles /
vthan något drögsmåhl.

II.

Widh hwardere aff samma förbenembde Fullhws är
förordnat en serdeles Plas / ther alle the som thår ankomme
medh sine Warur / Spanmål / Booskap / Hös / Wedh /
Kohl / oc. skole hålla / til thes thet ansagdt och förtullet är. Och
sedhan måghe the thet anten widh Fahlan försälie / eller och
föra in vpå Bergzmanns Gårdar hware the wele. Doch skal in-
gen Bonde eller annan ehwilken han är / måghe föra sin
Spanmål eller andre Warur in vpå någhon Bergzmanns
Gård eller annorstådes på Landet / i Kopperbergslaghen at
försälie / medh mindre än han then först förer in vpå Fahla
Zorgh / och ther laghligen sälier eller köpstädier: Besins no-
gon annorledes at göra / haffui then förgiort Spanmålen el-
ler Warurne som sälier / och then Penningarne som köper /
Konungenom och Fahle Stadh til twessiptis. Men the som
theres Gos ther i Jernbergslaghen wele föructera / måghe när
som the widh the nidre Zollerne förtullat och bestedh taghie
haffue / frite besökia Jernbergzmännernes Hyttor och Går-
der / så wide som hwar Stadz Privilegier thet medhgiffue.

III.

Vthi lifte måtte skole och the som til Siöf ankomma
 öffuer Rönnen til Fahlan / först medh theres Skutor och Vä-
 ter lägga genest til Zullhuset widh Noor / ther bested at gö-
 ra och Zullen affleggia / för hwadh the före til Fahlan eller
 Gruffuen at sälie / förbruke eller förtäre / och ingen drage förr
 in til Fahlan eller Gruffuen / än han sigh ther teedt och bested
 taghit häffuer / och Zullen afflagdt.

IV.

Esso som nu reeser til Fahlan eller Koppaberget / eller
 och ankommer til noghondere aff the andre Zullerne / aff
 hwadh stånd eller Welkor han är / skal sigh ther sammastådes
 hoos Zullskriffuaren angiffua. Är han en Inbyggjande eller
 boofittjande Adelsman / så passerar han / hans Hustru och
 Barn frift och omolesteret medh sine Waghnar / Sledher
 eller Båtar vthan all inquisition och ransakning / allenast
 medh sine Kister / Skrijn / och Wegetost. Men häffuer han
 nogot meera at före / än hwadh han torff til sin och sitt medh-
 fölies skälige wägetost / thet skal allt anteknas / och förtullas
 effter ordningen. Alle andre / thet ware sigh Borgare / Bergz-
 män / Bönder eller ehvilke the hellst wara kunne / the skole sitt
 Gos och Währur widh Zullhusen antekne låta / och thet förr
 än nogot therifrån föres eller sälies / förtulla.

V.

Vthi anteknigen / så widh Fahlan och Koppaberget / som
 elliest the nidre Zullhusen / skal således tilgå : At om Som-
 maren skal Zullskriffuaren låta sigh finna widh Zullhusen
 floctan 4. om Morgonen tilstådes : Om Wintren floctan 6.
 Och ey sennare. Thes emellan skal altidh widh Zullhusen
 hålles godh wacht / at ther ingen drager förbi / vthan han för-
 re häff-

re hafwer giordt beſkedh för ſigh. Och ſkal Fullſkrifwa-
 ren effter ſom hwar ankommer til / antekna hvars och ens
 Namn / hwar han är hemma / eller hwem han tienar / och
 hwadh han förer. Och ſkal han hålla öfwer hwar Perſel een
 ſerdeles Book / och thet inſkrifwa alt hwadh ſom ankommer /
 medh hans Namn ſom thet förer. Och vppå thet intet må
 orätt angifwas / ta ſkal Fullnären hafwa en Eedhsworen Mä-
 tare eller Wågware / hwilken thet ſtraxt vppå tijman ſkal mä-
 ta / wägga och räkna alt thet ſom föres til Landz / medh Häſt /
 Kärra / Wagn eller Glädha / eller drifwas leſwande. Ett
 twebett laſ Spanmål räknas för 4. tunnor. Ett eenbett laſ
 Spanmål för 2. tunnor. Een Wagn medh 2. Häſtar
 räknas för 4. tunnor. Een Kärra medh en Häſt för 2. tun-
 nor. Och ett Godher vppå Häſtebaak för en tunna Spanne-
 måål.

VI.

Behit liſta mätts hwadh ſom vppå Skutor eller Båtar
 införes til Fahlan / leſwande / eller i Tunnor och ſtycketaals / ſå
 at thet räknas kan / eller ock ſå smått / at thet ſtraxt målas kan /
 eller wäghas / thet ſkal alt vppå tijman widh Noret klart gö-
 ras / och Fullen thår aſläggias. Men om thet är anten ſå my-
 kit / eller ihoopblandat / at thet icke wäl och vthan koſtnat thet
 målas eller räknas kan / ta ſkal thet effter äghandens angif-
 wande och Kulla förſt widh Fullhuuſet förullas / och ſedhan
 förwiſſas til Wågwaren eller Mätaren widh Fahlan / ſom
 thet til förordnat är / thet at wäghas / målas eller räknas. Och
 thet näghot anten aff owettenheet eller annat förſeende icke
 finnes rättlighen wara anſagdt / Ta ſkal thet ſamma på nytte
 tillfylleſt förullas. Och ſkal ſådant medh theſe Perſeler ſtee /
 ſå ſom är / allehanda Spanmål / Wedh / Kohl / Halm / Höd /
 ſom vppå Skutor föres. Sammaledes ſkal och hållas medh

then Spanmähl som Summetaals öffuer Land införes / och
nidherlegges vpå Fahlan / när han icke straxt widh Tullhwsee
så nogha kan mätas eller förslås.

VII.

Så snart thet är rätt mäat / wäggt eller räknat / så skal
Tullskriffuaren wissa honom som thet förer / Tullordningen /
och vthräkna Tullen för hwar Persel / och så skal then som
Gosset förer / straxt widh samma Tullhwsee som han först til-
kommer / räkna i Tullnerens åsyn Penningerne / dogh icke lef-
rere them Tullneren i Händer / vthan straxt i Tullnerens
åsyn kasta them i een kista / ständandes i Tullhwsee / genom ett
lijtet håll offuan vpå gjorde / så at Tullneren håller Räkenska-
pen / och dogh icke haffuer någre Penningar hender emellan.
Samma Kista skal wara medh godhe Låser försörgd / och
Stadhållaren haffua thet Nycklarne til. Och skal hwar Onso-
dagh Stadhålleren gå på Tullhwsee / thet annamma och öf-
nersee Tullnerens Räkning / så ock sluta vp Ristan / och vthtage
Penningerne : hwilke Stadhålleren genom sin Secreterare
i andewardning tagha skal. Och skole the collationera Räkens-
skapen och Penningerne medh hwar andre / ochtandes sliffige
vpå / at Tullneren gör hwadh rätt och skälige är.

VIII.

När nu Tullen är vthgiffuin effter Ordningen / är thet
så widh nogondere aff the yttre Tullerne / så tager then wäg-
farande thet ett Bollet til then andre Tullen / tijt han dragher
sitt Gos til at försälta / thevthi skal wara förmäat then wäg-
farande Rampn / så och hwadh och huru mycket han förtullat
haffuer / medh Daghsens Dato, hwilket Tullnären thet han så
ankommer skal tagha i godh förwaring / thet medh såsom re-
dho Penningar at göra sin Räkenskap klar och richrigh. Dra-
ger och någhon icke länger medh sitt Gos än til Nidher eller
Bispe

Bisbergzlaghen / så wissel han sitt Bollet när han kommer
til baker til Tullen igen ther han thet annammadet. Och thet
medh är så then waghfarande frij och otiltalt i köpande och
säljande / tist han kommer. Men fins någon reesande / at haff-
ua dragit the yttre Tullerne förbi / och icke ther tagit sitt Bol-
let aff Tullneren / så stole Koppar Genspannarne som achta
wpå then okrönte Kopparen / eller ou Tulluärerne them fastia-
ga wpå Wägerne eller widh Tullerne / ther the them sinna lunn-
ne / medh Håstar och hwadh the haffue at medhfara / och föra til
Stadhällaren eller Fougden / til at confisceras. Men widh
Fahlan och Kopparberget / när then Waghfarande ther widh
Tullhwsen sin Tull haffuer afflagdt och alt klart giordt / så
tagher han aff Tullneren eet merkie / och thet lefferer widh
Torget Mätaren eller Wagharen i Händer / eller en annan
wis Karl som ther til bliffuer förordnat / och thermedh är så
han frij och obehindrat i köpande och säljande.

IX.

Men then som i sijn Skuta förer sådant Gosh in til Fah-
lan / at thet widh Noret icke vthan stort hinder eller drögs-
mähl straxt måtes eller waghhas kan / then taghar merke at thet
effter ägandens ansägning förullat är / såsom och en Sedel aff
Tullneren huru högt thet är angiffuit och förullat / och ther-
medh söler Wagharen eller Mätaren widh Fahla Torgh/
hwilken Spanmålen och annat slikt upmätta skal. Men We-
dhan bliffuer upstaplet i Gambner / eller Staffrum / och Kohl
i Lasse eller Strindetaal. Och effter som thet befinns / thereffter
skal sedan göras redho för emooe Tullneren / tist han som Got-
set ägher sigh försogha skal / och effter Mätarens bewijs göra
klart för sigh.

X.

Alt thet som ankommer och föras til Fahlan / Koppar-
berget

berget eller Bergzlaghen / som anten förbrutas / förtåras / för-
siftas eller förbrukas kan / thet ware sigh lefwandes eller döde /
qwicket eller oqwicket / thet skal förtullas effter Ordningen / för-
än thet i någhon Gård / Huus eller Bodh må införas / eller v-
thur Båat / Skuta / Wagn eller Slådha vthlastas. Men
når Landz eller Stadzmannen hafwer förtullat hwadh han
införer til Bergzlaghen / Fahlan eller Kopperberget / så är
han thet fris.

XI.

Hästar och sielfwa Väterne / så och Drar som för Lassen
gå / och icke säljas / vthan bonden eller then waghfarande reeser
aff och an medh / the äre fris för Tullen. Men hwad som säl-
ias eller til siftas är ärnat / thet gifwer Tull.

XII.

På thetta sättet skal hållas medh Tullen når Warurna
komma in i Bergzlaghen / til Fahlan eller Kopperberget /
och säljas aff Landzmän / eller nidherleggiäs. Och thet medh
är Landzmannen och then som säljer fris.

Och skal thet Ordning angå widh Fahlan / och
Kopperberget / så och Bisbergz och nidher Bergzlaghen
then Januarij nu nästkommandes

Ordning

Ordnungen vppå then Lille Tullen.

Innförsten.

	Hwete	3	
	Hwetemidl	3½	
	Stråde Hwetemidl	4	
	Sichtat Hwetemidl	5	
	Rogh	2	
	Roghmiöl	2½	
	Stråde Roghmiöl	3	
	Sichtat Roghmiöl	3½	
	Malle	2	
	Korn	1½	
	Biuggmiöl	1½	
	Korngryn	3	
Tunnä	Haffra	1	} öre.
	Haffwergryn	3	
	Erter	3	
	Bönor	2	
	Hwetebrödh	2	
	Roghbrödh	1½	
	Söl	2½	
	Ättia	3	
	Kåäl	1	
	Kofwor	½	
	Mordter	½	
	Persillie	3	
	Palsternackor	1½	
	Salt Rötte	4	
	Salt Lax	12	
	Salt Sijf	4	
	Salt Zorff	4	} Salt

B

	Salt Erdmining	4	
	Salt Fydh	4	
	Salt Zhl	12	
	Salt Drarm	4	
	Salte Gaddor	4	
	Annan Saltfist	4	
	Krampfsid	1	
	Nors	1	
	Flamst Sill	10	
	Skänst Sill	6	
	Böelling	8	
	Suurmidst	1 $\frac{1}{2}$	
	Pärun	3	
	Äplen	2	dre
Tunna	Plommon	3	
	Kirsebär	4	
	Keene Nötter	2	
	Ofkalade Nötter	1	
	Enebäär	2	
	Fiädrar	1	
	Lijnfröð	8	
	Hampefröð	4	
	Kohl	1 $\frac{1}{6}$	
	Kale	1 $\frac{1}{4}$	
	Ästa	1	
	Säpa	1	
	Kanna Brännewisst	1 $\frac{1}{2}$	
Gen	Kanna Honing	1	
	Gödd Dye	12	
	Käfflings Dye	8	
	Koo	4	
			Sanne

	Åda eller Gudung	1 4	} öre.
	Åla	1 8	
	Sträckia	1 8	
	Grißla	1 2	
	Tråna eller Häger	1 8	
	Swärta	1 2	
Seycker	20. Kramsfuglar	1 2	
	20. Starar	1 2	
	20. andre Småfuglar	1 4	
	Röke Lax	1 2	
	Ryße Dwell	1	
	Ryia	2	

	Ørehuudh	2	} öre.
	Koohuudh	1	
	Bockskin	1	
	Kalffskin	1 8	
	Siälskin	1 2	
	Fäärskin	1 4	
I.	Lambskin	1 2	
	Elgghudh	8	
	Hiorrehudh	3	
	Keenshudh	1	
	Röde Räffskin	1 2	
	Bjørskin	4	
	Hvite Räffskin	1	
	Otterskin	3	
	Eng Otter	1 2	
	Kors Räffskin	3 2	
Swart Räff	12		
	Looskin	18	

Mårdskin

	Mårdskitt	1½	}	
	Paar Sablar	20		
	Wargeftin	5		
I.	Swart Bidrnstitt	5		} öre.
	Gemens Bidrnstitt	3		
	Zimber Hermelijn	4		
	Zimber Gråwerk	1½		
	(En Boem Swål	4		

	Smör	1½	}
	Falgh	1½	
	Ost	2	
	Humbla	¾	
	Ferfte Kött	¾	
	Fört Drekkött	¾	
	Fört Fåarkött	¾	
	F. Getekött	¾	
	Glåst	1¼	
	Kött Gijf	1½	
	Fört Fidd	1½	} öre.
I. Liff.	F. Braren	1½	
	F. Gåddor	¾	
	Annan förr fiff	1½	
	Finfte Gåddor	¾	
	Kocker	1	
	Hwieling	1½	
	Cabelau	1	
	Nåfwer	1½	
	Bast	2	
	Lijn	2	
	Hampa	1½	

B iii

Bii

	III	1 1/2	
	Gialspeck	2 1/2	
	Hwitt Wax	12	
	Wax	8	
	Senap	2	
I. Lissp.	Bllegarn	3	} ore.
	Liussegarn	1	
	Notegarn	3	
	Blågarn	1	
	En Wåla Långor	1 1/2	
	1 Wåla Baggetorff	1	
	1. Bunde tordre Flundrat	1 1/4	

	Gåddor		
	Braxin		
	Rudher		
	Abborer		
	Lax		
Ferfte	Gisf	} 1/2 deel aff thes wårdet Penningar.	
	Usp		
	Tidh		
	Åål		
	Strömming		
	Annan ferst Gif		
	Lärefft gemeent		
En aln	Walmar	1/8	
	Blågarn	1/6	} ore.

	Paar Skoor	1 1/2	
En	Paar Blstrumpor	1 1/2	
	100 paar Hyste Handskar	32	

	W. laf Hôö	1 1/2	1001
	S. laf Hôö	1 1/2	1001
	Zwebett laf kastwedh	1 1/4	1001
	Genbett laf kastwedh	1 1/6	1001
I.	Ett laf Granwedh	1 1/6	1001
	Laf Käwedh	1 1/6	1001
	20. Kerfwer Halm	1	1001

	Zolffe Bättenbräder	3	1001
	Zolffe tälliebräder	1	1001
I.	Zolffe Sågebräder tye	1 1/2	1001
	allner läng	1 1/2	1001
	Zolffe Sågebräder sex	1	1001
	allner läng	1	1001

	Zimberståck	1 1/4	1001
	Bielle	1 1/2	1001
	Plankestoc	1 1/8	1001
	Sparre	1 1/8	1001
	Spisra	1 1/8	1001
	Zillia	1 1/4	1001
I.	Glådha medh Snidkar werke	3	1001
	Gemeen Glådha	1	1001
	Halffranita Sää	1 1/4	1001
	Fierdings Sää	1 1/8	1001
	Famn Kastwedh	1 1/4	1001
	Brygge Granwedh	1 1/4	1001
	Staffrum Wedh	1 1/2	1001
	Klöff Nfwer	1 1/8	1001

100. floore

	100. store Nafwer	$\frac{1}{2}$	}	öre.	
	100. smatte Nafwer	$\frac{1}{4}$			
I.	100. Tegel	$\frac{1}{2}$			
	100. Bandstaker	$\frac{1}{8}$			
	100. Enbredd Spist	$\frac{1}{8}$			
	100. Twebredd Spist	$\frac{1}{4}$			
	Gång Håstefoor	I			
	Gång Södm	$\frac{1}{5}$			
	Lålle Steen	}			$\frac{1}{3}$ deel aff thes wårde i Peningar.
	Smidshe				
	Tråwerke				
	Bryggefahr				
Alle	Eketimber				
handa,	Tunnwerke				
	Masteträän				
	Fiskeredhskap				
	Dröskat hwete		}	öre.	
	Dröskat Rogh				
En skyl	Dröskat Korn				
	Dröskat Haffra				
	Råhle Kåppar	$\frac{6}{4}$	}	öre.	
I. Lissp.	Gryte Koppar	$\frac{5}{1}$			
	G. Råhle Koppar	$\frac{3}{8}$			
	G. Gryte Koppar	$\frac{2}{2}$			

Andre Parsheler som här intet införde äre / gifwes
 $\frac{1}{2}$ deel aff thes wårde i Peningar.

1907 .001